

ARREST VAN HET HOF
VAN 8 NOVEMBER 1983 ¹

NV IAZ International Belgium en anderen
tegen Commissie van de Europese Gemeenschappen

„Mededingingsrecht — conformiteitsmerk NAVEWA-ANSEAU”

Gevoegde zaken 96-102, 104, 105, 108 en 110/82

Samenvatting

1. *Mededinging — Administratieve procedure — Doel — Betrokken ondernemingen de gelegenheid te bieden de gewraakte praktijken aan verdragsregels aan te passen (Verordening nr. 17 van de Raad)*
2. *Handelingen van de instellingen — Beschikking — Beschikking die is openbaar gemaakt afvoers aan adressaten ter kennis te zijn gebracht — Omstandigheid die geldigheid van beschikking niet aantast*
3. *Mededinging — Mededingingsregelingen — Verbod — Werkingssfeer — Aanbeveling van een ondernemersvereniging daaronder begrepen — Voorwaarden (EEG-Verdrag, artikel 85, lid 1)*
4. *Mededinging — Mededingingsregelingen — Aanmelding — Vrijstelling — Voorwaarden — Overeenkomsten die geen betrekking hebben op invoer of uitvoer tussen Lid-Staten — Begrip (EEG-Verdrag, artikel 85, lid 3; Verordening nr. 17 van de Raad, artikel 4, lid 2)*
5. *Handelingen van de instellingen — Motivering — Verplichting — Doel — Draagwijdte (EEG-Verdrag, artikel 190)*
6. *Mededinging — Gemeenschapsvoorschriften — Inbreuken — Geldboetes — „Opzettelijk” gepleegde inbreuk — Criteria (EEG-Verdrag, artikel 85, lid 1; Verordening nr. 17 van de Raad, artikel 15, lid 2)*
7. *Mededinging — Gemeenschapsvoorschriften — Inbreuken — Geldboetes — Vaststelling — Criteria (Verordening nr. 17 van de Raad, artikel 15, lid 2)*

¹ — Procestalen: Frans en Nederlands.

8. *Mededinging — Gemeenschapsvoorschriften — Inbreuken — Geldboetes — Individuele vaststelling van sanctie — Criteria — Inbreuk gepleegd door verschillende ondernemingen — Vaststelling vooraf van totale bedrag van op te leggen boetes — Toelaatbaarheid*

(Verordening nr. 17 van de Raad, artikel 15, lid 2)

9. *Mededinging — Gemeenschapsvoorschriften — Inbreuken — Geldboetes — Vaststelling — Criteria — Financiële situatie van betrokken onderneming — Inaanmerkingneming — Verplichting — Afwezigheid*

(Verordening nr. 17 van de Raad, artikel 15, lid 2)

1. De voorafgaande administratieve procedure is bedoeld om de beschikking van de Commissie inzake de inbreuken op de mededingingsregels voor te bereiden, maar stelt de betrokken ondernemingen ook in de gelegenheid de gewraakte praktijken aan de regels van het Verdrag aan te passen.
2. Het feit dat de Commissie een beschikking heeft bekendgemaakt alvorens ze aan de adressaten ter kennis te hebben gebracht, tast, hoe betreurenswaardig een dergelijke handelwijze ook zij, de geldigheid van de beschikking niet aan. Zodra een beschikking is gegeven, kunnen latere handelingen immers de geldigheid ervan niet aantasten.
3. Artikel 85, lid 1, EEG-Verdrag is ook van toepassing op ondernemersverenigingen voor zover hun eigen activiteiten of die van de aangesloten ondernemingen ertoe strekken de gevolgen teweeg te brengen die deze bepaling beoogt tegen te gaan. Een aanbeveling van een ondernemersvereniging, zelfs zonder bindende werking, ontkomt niet aan de toepassing van bedoelde bepaling wanneer de aanvaarding van de aanbeveling door de betrokken ondernemingen een merkbare invloed uitoefent op de mededinging op de betrokken markt.
4. De voorwaarde dat een overeenkomst geen betrekking heeft op de invoer of de uitvoer tussen Lid-Statens, waarvan artikel 4, lid 2, van verordening nr. 17 de vrijstelling van aanmelding van die overeenkomst afhankelijk stelt, moet worden gelezen met het oog op de systematiek van artikel 4 en de daarin nagestreefde administratieve vereenvoudiging, waarbij ondernemingen geen overeenkomsten behoeven aan te melden die weliswaar onder artikel 85, lid 1, EEG-Verdrag kunnen vallen, maar in het algemeen vanwege hun bijzondere kenmerken in het licht van de doelstellingen van die bepaling minder schadelijk lijken.
Dat is niet het geval met een overeenkomst die beoogt de parallelle invoer in een Lid-Staat merkbaar te beperken, en er dus toe leidt de nationale markt te isoleren op een met de grondbeginselen van de gemeenschappelijke markt onverenigbare wijze.
5. De verplichting een bezwarend besluit te motiveren, neergelegd in artikel 190 EEG-Verdrag, heeft ten doel het Hof in staat te stellen toezicht uit te oefenen op de wettigheid van het besluit, en de betrokkene voldoende gegevens te verschaffen om vast te stellen of het besluit gegrond is dan wel een gebrek vertoont op grond waarvan de wettigheid kan worden betwist. Aan dit motiveringsvereiste is

dus voldaan wanneer de beschikking de feitelijke en juridische gegevens vermeldt, waarvan de rechtmatigheid van de maatregel afhangt, en de overwegingen die tot het nemen van de beschikking hebben geleid.

6. Zodra de partijen die aan de uitwerking van de overeenkomst hebben deelgenomen, zich ervan bewust waren dat de overeenkomst, gezien haar inhoud, haar juridische en economische context en het gedrag van partijen, ertoe strekte de parallelle invoer te beperken en de handel tussen Lid-Staten ongunstig kon beïnvloeden, doordat zij de parallelle invoer moeilijker, zo niet onmogelijk maakte, hebben zij, door de overeenkomst te ondertekenen, opzettelijk gehandeld, ongeacht of zij zich daarbij al dan niet ervan bewust waren, het verbod van artikel 85, lid 1, EEG-Verdrag te overtreden.

7. Bij de vaststelling van de zwaarte van een inbreuk moet rekening worden gehouden met een groot aantal factoren die qua karakter en belang kunnen verschillen, naargelang van de

soort inbreuk waar het om gaat en de bijzondere omstandigheden waaronder zij is begaan. Afhankelijk van de omstandigheden kunnen deze factoren zijn: de hoeveelheid en de waarde van de goederen waarop de inbreuk betrekking had, alsmede de omvang en de economische macht van de onderneming en derhalve de invloed die deze op de markt kon uitoefenen.

8. In het geval van een inbreuk gepleegd door verschillende ondernemingen is het met de individuele vaststelling van de sanctie verenigbaar, vooraf een globale som voor de boete vast te stellen, bepaald naar de mate van het gevaar dat het kartel voor de mededinging en het handelsverkeer binnen de gemeenschappelijke markt opleverde.

9. De Commissie is niet verplicht, bij de vaststelling van de geldboete rekening te houden met de deficitaire financiële situatie van de betrokken onderneming. De erkenning van een dergelijke verplichting zou neerkomen op het verschaffen van een ongerechtvaardigd concurrentievoordeel aan de ondernemingen die het minst zijn aangepast aan de eisen van de markt.

In de gevoegde zaken 96-102, 104, 105, 108 en 110/82,

— NV IAZ INTERNATIONAL BELGIUM, te 1520 Lembeek (België), Steenweg op Bergen 216, vertegenwoordigd door A. Linden, advocaat te Brussel, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg ten kantore van E. Arendt, advocaat aldaar, rue Philippe-II 34 (zaak 96/82),

— NV DISEM EN NV WERKHUIZEN GEBROEDERS ANDRIES, beide te 2800 Mechelen (België), Eikestraat 8, vertegenwoordigd door A. Baetens, advocaat te Brussel, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg ten kantore van E. Arendt, advocaat aldaar, rue Philippe-II 34 (zaak 97/82),